T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/281
KARAR NO : 2024/260
KARAR TR : 08/07/2024

ÖZET: Gerçek kişiye karşı açılan ve yapılan yersiz ödemenin işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemine ilişkin davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Sağlık Bakanlığı
Vekili : Av. G.Y
Davalı : O.E.K
Vekili : Av. D.Z

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı Bakanlık vekili, Ümraniye 29 Nolu Aile Sağlığı Merkezi 34.37.185 Nolu Aile Hekimliği Biriminde aile hekimi olarak görev yapan O.E.K'in, 30/06/2022 tarihinde 1 (bir) gün izinsiz göreve gitmediğinin tespit edildiğini, davalının anılan dönem maaş ödemesi ve Aile Sağlığı Merkezi gider ödeneğinin yeniden hesaplandığını, 548,09 TL fazla ve yersiz ödeme yapıldığının tespit edildiğini, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca; toplamda oluşan 548,09 TL mali zararın Müdürlük Oluru ile *"Kamu Zararı"* olarak değerlendirildiğini, fazla ödemelerin yapıldığı tarihlerden itibaren işleyecek faizi ile birlikte O.E.K'den rızaen tahsili için *"Alacak Takip Dosyası"* açıldığını ve ilgiliye tebliğ edildiğini, alacağın rızaen ödenmesi hususunda davalıya 02/06/2023 tarihinde tebligat yapıldığını, ancak rızaen tahsilat sağlanamadığından 29/08/2023 tarihinde İstanbul Anadolu 17. İcra Müdürlüğünün E.2023/28590 sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, davalı vekili tarafından 11/09/2023 tarihli dilekçe ile icra takibine yapılan itiraz neticesinde İstanbul Anadolu 17. İcra Müdürlüğünün 12/09/2023 tarihli kararı ile takibin durdurulmasına karar verildiğini, icra takibine itirazın haksız ve mesnetsiz olduğununu, bu sebeple davalının itirazının iptali ile takibin devamına, davalı aleyhine %20'den aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatına hükmedilmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İstanbul Anadolu 32. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/10/2023 tarih ve E.2023/681, K.2023/614 sayılı kararı** ile, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle, HMK'nın 114/1-b maddesi uyarınca dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi 13/12/2023 tarih ve E.2023/3003, K.2023/2299 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.Kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Tüm dosya kapsamı incelenmiş olup SONUÇ OLARAK; Davacı kurum tarafından davalı aleyhine mahkememize açılan işbu davaya yönelik olarak öncelikleİstanbul Anadolu 17. İcra Müdürlüğü'nün 2023/28590 Esas sayılı takip dosyasının tetkiki neticesinde davacı kurum tarafından davalı aleyhine 30.06.2022 tarihinde 1 (bir) gün izinsiz göreve gitmemesi nedeniyle yapılan fazla ve yersiz maaş iadesinin tahsili amacıyla takip başlatıldığı anlaşılmış olmakla bu hususta Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 22/12/1973 gün ve E:1968/8, K:1973/14 sayılı İçtihadı gözetilerek ve benzer mahiyetteki T.C Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 25/06/2018 tarih, 2017/120 Esas - 2018/410 Karar sayılı ilamı da dikkat-i nazara alındığında taraflar arasındaki somut uyuşmazlığın çözümü noktasında İdare Hukukunun ilkeleri doğrultusunda İdari Yargının görevli olduğu zira aynı mahiyette davacı kurum tarafından dava dışı 3.kişi aleyhine İstanbul 30.Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan davada mahkemenin 2022/7 Esas - 2022/22 Karar sayılı dosyasında davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK 114/1-b maddesi uyarınca*

dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine yönelik olarak 21/09/2022 tarihinde verilen kararın davacı kurum tarafından istinaf edilmesi üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi'nin 2023/1325 Esas - 2023/1099 Karar sayılı 11/05/2023 tarihli kararı ile davacı kurumun istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiğianlaşılmış olmakla işbu noktada mahkememizce de yargı yolu caiz olmadığından bahisle davanın usulden reddine karar vermek gerekmiş olup aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur..."

3. Davacı Sağlık Bakanlığı vekili aynı istemle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 13. İdare Mahkemesi 15/05/2024 tarih ve E.2024/800 sayılı kararı**ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı merciilerinin görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için ilk görevsizlik kararını veren İstanbul Anadolu 32. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2023/681 sayılı dosyası da temin edilerek, işbu dosya ile birlikte bekletilmeksizin Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İdari davalardan olan iptal ve tam yargı davalarında davalı daima idaredir. Bir başka deyişle, idari yargı yerinde açılan bir iptal ya da tam yargı davasına bakılabilmesi için, diğer dava koşullarının yanı sıra, davanın idare aleyhine açılmış olması gerekmekte; idari yargı yerinde gerçek kişiler aleyhine dava açılabilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda, davanın, ortada idarece kamu gücüne dayalı olarak ve idari usul ve esaslara göre re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilmiş bir işlem veya eyleminden dolayı hak ve menfaati ihlâl edilenler tarafından idare aleyhine açılmış 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde belirtilen davalardan biri olmayıp; davacı idare tarafından, davalı tarafa fazla ve yersiz olarak yapıldığı ileri sürülen ödemelerin davacı idareye iadesi ve icra takibinin devamına karar verilmesi istemleriyle, gerçek kişi aleyhine açılan dava olması karşısında, idari yargının görevine giren bir dava bulunduğundan söz edilemeyeceğinden, idarenin, alacak istemiyle gerçek kişi aleyhine açtığı davanın, özel hukuk hükümleri çerçevesinde görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 657 sayılı Kanun'un *"Disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller"* başlıklı 125. maddesi ilgili kısmı şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/31 md.)
Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:
...
C - Aylıktan kesme : Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.
Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:
...
b) Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,
..."

6. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun *"Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borç İlişkileri"* üst başlıklı Üçüncü Ayırımın *"A. Koşulları / I. Genel olarak"* başlıklı 77. maddesi şöyledir:

"Haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük, özellikle zenginleşmenin geçerli olmayan veya gerçekleşmemiş ya da sona ermiş bir sebebe dayanması durumunda doğmuş olur."

7. 6098 sayılı Kanun'un *"B. Geri vermenin kapsamı I. Zenginleşenin yükümlülüğü"* başlıklı 79. maddesi şöyledir:

"Sebepsiz zenginleşen, zenginleşmenin geri istenmesi sırasında elinden çıkmış olduğunu ispat ettiği kısmın dışında kalanı geri vermekle yükümlüdür.

Zenginleşen, zenginleşmeyi iyiniyetli olmaksızın elden çıkarmışsa veya elden çıkarırken ileride geri vermek zorunda kalabileceğini hesaba katması gerekiyorsa, zenginleşmenin tamamını geri vermekle yükümlüdür."

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:
a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile;

Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga:2/7/2018-KHK-703/185 md."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

9. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 08/07/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, Mahkemece idari yargı dosyası ekinde adli yargı dosya aslı ile birlikteUyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

11.Dava, davacı Sağlık Bakanlığı vekili tarafından, Aile Hekimliği Biriminde aile hekimi olarak görev yapan davalının 1 (bir) gün izinsiz işe gitmediğinin tespit edildiğinden bahisle, ilgili dönem maaş ödemesi ve Aile Sağlığı Merkezi gider ödeneği yeniden hesaplanması neticesinde fazla ve yersiz ödeme yapıldığı tespit edilen 548,09 TL'nin ödemenin yapıldığı tarihlerden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalı gerçek kişiden tahsili istemiyle açılmıştır.

12. Olayda, dava konusu alacak iddiasının sebepsiz zenginleşmeden kaynaklandığı, ortada iptal talebine konu bir idari işlemin bulunmadığı, yine idari eylem veya işlemden kaynaklı bir menfaat ihlalinin ve kişisel hakkın doğrudan bozulmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla idari yargı yerinde açılmasını gerektirir bir dava türünün mevcut olmadığı görülmektedir.

13. Diğer taraftan, idari yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan taraf, yani davalı mutlaka idare olmalıdır. Yani idari davalarda davalı her zaman idaredir. Uyuşmazlık konusu davada husumet yöneltilen davalının gerçek kişi olduğu, idareye husumet yöneltilmesini gerektiren bir konu bulunmadığı açıktır.

14. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, idari işlemin iptali veya tam yargı davası niteliğinde olmayan ve gerçek kişiye karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 13. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul Anadolu 32. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/10/2023 tarih ve E.2023/681, K.2023/614 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 13. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ileİstanbul Anadolu 32. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/10/2023 tarih ve E.2023/681, K.2023/614 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

08/07/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN